

Lerroux com una mena d'immens *reventa-vagues*, institut de previsió contra les unions de la classe obrera», Coromines (article d'«El Poble Català», c. 1915).

¹ «Pronúncia que tinc comprovada en localitats de tot el regne, al Sud de la capital fins a Elx; una pron. amb *v* no existeix enlloc. Si no es documenta antigament potser és que els seus usos en la llengua antiga fossen populars, un poc grossers o vulgarots, poc aptes per a l'estil elevat, a base de frases, ara castisses, com *rebebar una partera o dona encinta*, *rebebar d'una fartada*, *rebebar una bufja*; també *rebeba* un canó de l'aigua, una sèquia plena, un cuïro, una bóta» (1958). Ho he transcrit, entre altres coses, per l'explicació raonable que també se li ha ocorregut. Altrament amb *b* fins a Mondòver ho posa un plebeu tan despreocupat com *Canyis*: a un que es talla les durícies amb una corbella se li fa un *rebebar* (p. 118). — ² Fins StVicensF: «--- lo gall --- a la fi de la nit --- crida que cuyda esclatar», *Quar.*, 28.57. — ³ Després de la literatura seriosa o històrica dels Ss. XIV-XV, allà torna el llenguatge viu i popular amb Gil Vicente, c. 1510, i en aquest apareix *rebebar* en un passatge de sentit obscur, però ho supleix l'ús clar en què empra sovint *rebebinha* 'accés de furor, ràbia, ira', que també apareix en un text en prosa medieval, i gall. *reventiña* 'pronto, enfado': per a tot això, veg. *DECH*, 899a6-14 i nota 8.

Rebenterola, V. *rementerola* *Rebequejar*, *rebeque-ria*, V. *rebec* *Rebesavi*, *rebestato*, V. *àvia* *Rebesné*, V. *nét* *Rebet*, *rèbeu*, V. *rapinya* *Rebeure*, V. *beure* *Rebijalla*, *rebiñar*, V. *reviñar* *Rebiment*, V. *rebre* *Rebiol*, V. *rubiol* *Rebissa*, V. *rabissa* (RABA) *Rebistès* < *rabi-estès*, V. *raba* *Rebiullament*, *rebitllar*, V. *rebel* *Rebla*, V. *reblir* (OMPLIR) *Reblada*, V. *reblar* i *reblir* *Reblador*, V. *reblar* *Reblaniment*, *reblanir*, V. *bla*

REBLAR, 'doblegar la punta d'un clau clavat, per refermar-lo', origen incert; hi ha afinitat amb: 1.^a el ll. ROBORARE 'reforçar'; 2.^a el ll. REPLICARE 'plegar doblement', d'on cat. ant. *reblegar* 'reblar' i lleon. ant. *pregar* 'clavar un clau'; 3.ª el fr. *river* i oc. ant. *ribar* 'reblar' (amb variant dialectal *riblà*), amb substantiu oc. ant. *rip* 'clau de clavar'; les raons favorables a cada una d'aquestes tres connexions etimològiques són bones fins al punt de fer-nos inclinar a creure que hi hagué convergència i suma entre les dues primeres, però també es podria pensar que n'hi hagués d'una d'elles amb la 3.^a, si no fos que l'etimologia d'aquesta mateixa és també obscura i controvertida; i en l'absència de tota altra etimologia seriosa, s'ha pensat en un hipotètic origen pre-romà (cf. txec *hřeb* 'clau', sbr. *grěbsti* 'garfir', letó *grebt* 'burinar', lit. *greibti* 'aferrar', a.-al. ant. *grebl* 'clavilla', amb els quals, però, és molt incerta la possibilitat d'enllaç fonètic). □ 1.^a doc: *reblegar*, c. 1275; *reblar*, 1498; *reblador*, 1408, 1412.

En un inventari ross., 1412, de la casa d'un «broquerer», o sigui un fabricant d'escuts o broquers: «un *reblador* de broques; ·IX· entre cisets e

traucadós; un *reblador* e una hullera e un traucador ---» (§ 266, *InoLC* s v i s v. *rebavar*) A l'arxiu parroquial d'Igualada, un inventari d'eines de carceller: «una cadena ab collar, e ha la cadena 2 canes de lonc, e un cadenat ab sa clau; it. un martell; it collera; it. 1 *reblador*; it. uns grillons grossos ---» a. 1408 (el publicador, *BDLC* XIII, 296, ho titula «instruments de tortura»). D'aquests testimonis de *reblador* es dedueix que ja existia el verb en la forma *reblar*, de la qual es deriva el nom de l'instrument. *AlcM* (§ 2) troba «*rebla*.clau ab clau» en la versió que publicà, el 1498, el barceloní Mestre Aleix, de l'obra aristotèlica d'Egidi Romà.

Registat des de Belvitges («remachar, *refunderer*»), en el Princ., i pel val. Carles Ros: «remachar; machacar la punta o cabeza del clavo clavado, hasta que se iguale con la superficie de la madera» (Dicc., ed. 1764, p. 313), també Sanelo (151) i Nebot Pérez («*reblar* el clau», *BDLC* VII, 277) En el cant llibertari: «Home del poble, *reblat* amb cadenes, / sollat d'injustícia, cansat de sofrir: / la nostra vida és una vall de penes, / si he de ser esclau, prefereixo morir!» (cf. *Joan Apòstol*, Coromines, *O. C.*, 531; *O. Cast.*, 52a; *O. C.*, 61a). D'ús comú en cat. central, pron. *řəbllà*.

Des del treball de Spitzer (*LexikK*, 110-1, ric en pistes i dades, força esmaperdut: «non liquet») és un mot que ha preocupat els etimologistes. El mal no està en que estiguem a les fosques sinó en el fet que hi ha diverses vies i solucions, totes ben sostenibles i que fins serien convincents, si no hi hagués les altres. Cal, doncs, exposar-les cada una imparcialment.

1) El primer gran antecedent es troba en el *Plant de Nostra Dona* de Ramon Llull: «Can mon Fill fo al loc on fo crucificat / --- / e ab tres claus en la crou molt fortment clavellat, / e de cascune part cascú clau *reblegat*, / per ço que la pena fos en majoritat / ---».¹ Encara viu així en un parlar tan conservador com el gc. dels Pirineus centrals (Comenge, quasi Aran): «*ar-replegà* river; replier; *arrepleg*, d'un clou: rivet, repli, rempli; *arreplegà*: recourbé, courbé, replié» (Dupleich, *Patois de St. Gaudens*, s. v.) És clar que aquí tenim el ll. REPLICARE 'plegar de nou, plegar d'altre costat', amb la normal sonorització de la -p-: si en gascó no s'ha sonoritzat, tant o més que al sentiment de la composició del mot, serà per la tendència gascona refractària a la sonorització (*Top Hesp* II, 133)

El que més efecte ens fa en això és la coneguda denominació del clavar i del clau en portuguès, lleonès i castellà arcaic, amb PLEGARE (sense la RE- puix que ja no és 'reblar' sinó 'clavar'): port *pregar* 'clavar', lleon. antic *plegar* i *pregar* (també *pregar*, *pl-*, en moltes fonts castellanès dels Ss. XIII-XV): justament el lleonès del *Cuento del Emperador Otas*, de princ. S. XIV, l'usa referint-se al mateix que Llull: «Ay Señor! Commo fuestes vos traído de los judíos descreídos, e ferido, e mal menado, e en la vera cruz *plegado*, e escopido!»: a l'article PLEGAR del meu diccionari cast (*DCEC/DECH* IV, 580a23-43) ho documento i estudio copiosament, sigui en la forma cast *plegar* o en la lleon., port. *pregar*, i el deriv. lleon. *priego* 'clau'; de vegades